

Justitsministeriet

Dato: 26. maj 2009
Dok.: CKV41103
Sagnr.: 2009-3061/1-0057

Udkast til tale til brug for mødet den 28. maj 2009 i Folketingets Retsudvalg og mødet den 29. maj 2009 i Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 4.-5. juni 2009

Torsdag og fredag i næste uge afholder Rådet møde i Luxembourg om retlige og indre anliggender. Der er tale om det sidste RIA-rådsmøde under det tjekkiske formandskab.

Udvalget har modtaget et samlenotat om de væsentligste sager på rådsmødet, og jeg kan oplyse, at alle sager denne gang forelægges til orientering.

Jeg vil i det følgende koncentrere mig om de væsentligste af sagerne, men udvalget er naturligvis velkommen til også at spørge til de sager, som jeg ikke selv nævner.

Jeg skal i øvrigt for god ordens skyld nævne, at jeg forelægger to af sagerne på vegne af forsvarsministeren. Det drejer sig om **punkt 5 og 6** om katastrofeberedskab.

[SIS II]

Først vil jeg gerne nævne **punkt 1** om SIS II-projektet. Punktet er sat på dagsordenen for mødet i det blandede udvalg med Norge, Island, Schweiz og Liechtenstein, der finder sted torsdag i tilknytning til rådsmødet.

SIS II er jo efterhånden et fast punkt på Rådets møder og også en sag, som jeg har nævnt her i udvalget flere gange.

Sagen går i alt sin enkelthed ud på, at den nye udgave af Schengen-informationssystemet – SIS II – endnu ikke fungerer.

Det er naturligvis en helt uholdbar situation.

Derfor anmodede Rådet i februar Kommissionen om at gennemføre en tilbundsående analyse af problemerne med SIS II og samtidig komme med forslag til en løsning.

På rådsmødet i juni forventes Kommissionen derfor at fremlægge forskellige løsningsmuligheder, så Rådet på mødet kan beslutte, hvordan man kommer videre med udviklingen af Schengen-informationssystemet.

Vi har på side 6 i samlenotatet skitseret de tre forskellige modeller, der lige nu tegner sig.

Og hvis jeg skal prøve at sige det meget kort, så handler det nu om enten at arbejde videre med det SIS II-projekt, som allerede er godt i gang.

Det vil sige en helt ny udgave af systemet med nye funktioner, større data-kapacitet og plads til flere nye Schengenlande – og med en mere effektiv styring af systemet forankret hos Kommissionen og med finansiering af den centrale del af systemet over Fællesskabets budget.

Det er den løsning, som i samlenotatet betegnes "model 1".

Eller man kan som en alternativ løsning i stedet vælge at bygge videre på det nuværende system – det, som i daglig tale betegnes "SIS 1+".

En sådan alternativ løsning vil også skulle have plads til flere nye Schengen-lande. Og der vil også være nye funktioner – men næppe helt så mange som med SIS II, og data-kapaciteten vil måske heller ikke blive helt så stor.

Det er den løsning, som i samlenotatet betegnes "model 2 og model 3", der altså begge bygger på SIS 1+.

Forskellen mellem model 2 og 3 går navnlig på, om man ligesom ved model 1 får et system med en mere effektiv styring af systemet forankret hos Kommissionen og med fællesskabsfinansiering – det er model 2 – *eller* om man nøjes med at bygge videre på den nuværende struktur, hvor Frankrig driver den centrale del af systemet og får udgifterne refunderet direkte af medlemsstaterne efter en fordelingsnøgle – det er model 3.

Siden samlenotatet blev sendt til udvalget, har der været stor mødeaktivitet om sagen i Bruxelles, og det ser nu ud til, at Rådet får forelagt to løsninger – nemlig model 1 om det fulde SIS II og model 2 om et nyt system baseret på SIS 1+.

Fra dansk side har det fulde SIS II – altså model 1 – fortsat den højeste prioritet, men i lyset af projektets udvikling vil vi være parate til at udvise den nødvendige fleksibilitet.

Men vi vil lægge vægt på, at der findes en løsning, som hurtigst muligt munder ud i et stabilt og funktionsdygtigt system til gavn for det praktiske politisamarbejde mellem Schengen-landene.

Vi vil samtidig lægge afgørende vægt på projektets økonomiske aspekter, herunder at medlemsstaterne i videst muligt omfang kan bygge videre på de allerede iværksatte og gennemførte tilpasninger af de eksisterende nationale dele af Schengen-informationssystemet.

Og så er det vores håb fra dansk side, at meldingerne fra rådsmødet vil sende et meget klart signal om, at det nu er alvor. Der har været for meget usikkerhed og for mange forsinkelser, så nu gælder det om, at der træffes pålidelige og troværdige beslutninger med hensyn til SIS.

Efter de allerseneste meldinger er det forventningen, at der kan opnås bred støtte til en løsning, hvor man arbejder videre med SIS II, men hvor der samtidig fastsættes nogle klare milepæle for, hvordan projektet bør skride frem, hvis det skal fortsætte. Hvis milepælene ikke nås, vil projektet blive afbrudt, og man vil i stedet udvikle et alternativt system baseret på SIS 1+.

Man kan sige, at der bliver tale om et SIS II "med en bagdør" til SIS 1+.

Det vil være Rådet, der til sin tid skal afgøre, om bagdøren i givet fald skal benyttes.

Som det også fremgår af samlenotatet, må der forventes at være visse merudgifter forbundet med det videre arbejde med projektet. Rigspolitiet har foreløbigt helt overordnet skønnet udgifterne til 10-20 mio. kr.

Når Rådet har truffet en endelig beslutning om projektets fremtid, vil vi foretage en nærmere vurdering af de forskellige elementer af den valgte løsning og på den baggrund foretage et mere sikkert skøn over udgifterne – og naturligvis også afklare spørgsmålet om finansiering.

[Guantánamo-lejren]

En anden sag på rådsmødet er dagsordenens **punkt 2** om en koordineret tilgang til modtagelse af tidligere indsatte fra Guantánamo-lejren.

Jeg vil gerne starte med at slå fast, at der fra regeringens side er stor tilfredshed med, at den nye amerikanske administration nu er i færd med at konkretisere planerne for en lukning af Guantánamo-lejren.

Vi har således fra dansk side konsekvent fastholdt, at tids-ubegrænset tilbageholdelse af fanger er uacceptabelt.

Samtidig skal der ikke være tvivl om, at hovedansvaret for at sikre en hensigtsmæssig lukning af lejren påhviler USA.

Og det er vigtigt at holde fast i, at spørgsmålet om eventuel modtagelse af tidligere indsatte hører under medlemsstaternes enekompetence. EU kan således ikke fastsætte regler for, om en medlemsstat skal – eller ikke skal – tage imod tidligere indsatte.

Når det er sagt, må man imidlertid have for øje, at en medlemsstats beslutning om at modtage tidligere indsatte vil kunne påvirke de øvrige medlemsstater som følge af reglerne om den fri bevægelighed for personer inden for Schengen-området.

Derfor er der god grund til, at medlemsstaterne nu slår fast, at man vil konsultere hinanden i forbindelse med overvejelser om at modtage tidligere indsatte fra lejren.

Med udkastet til konklusioner bekræfter medlemsstaterne i den forbindelse, at man vil benytte de eksisterende rammer for udveksling af oplysninger om enkeltpersoner – også når det gælder oplysninger om tidligere indsatte fra Guantánamo.

Samtidig bekræfter medlemsstaterne, at man løbende vil orientere hinanden på EU-niveau om relaterede spørgsmål af mere overordnet karakter.

Fra dansk side agter vi at tilslutte os udkastet til konklusioner og den foreslåede ordning for udveksling af oplysninger.

[Katastrofeberedskab]

Jeg vil herefter kort vende mig mod dagsordenens **punkt 5 og 6**, som jeg som nævnt forelægger på vegne af forsvarsministeren.

Der er tale om *dels* en meddelelse fra Kommissionen om en fællesskabsstrategi til forebyggelse af naturkatastrofer og menneskeskabte katastrofer, *dels* om et udkast til råds-konklusioner om øget bevidsthed om civilbeskyttelse.

Med meddelelsen har Kommissionen igangsat en proces, som bl.a. skal føre til identifikation af tiltag, der kan indgå i en fællesskabsstrategi vedrørende katastrofeberedskab.

I meddelelsen beskrives rammerne for bedre informationsdeling, og der lægges op til at styrke udveksling af god praksis for forebyggelse af katastrofer.

Fra regeringens side finder vi det positivt, at Kommissionen nu sætter øget fokus på forebyggelse og på mulighederne for at udarbejde en strategi for forebyggelse af naturkatastrofer og menneskeskabte katastrofer.

Fra dansk side kan vi endvidere støtte formandskabets udkast til rådskonklusioner, der bl.a. vil kunne bidrage til at øge befolkningens bevidsthed inden for civilbeskyttelse.

[Procedurer vedrørende indgåelse af bilaterale aftaler]

Jeg vil herudover gerne nævne dagsordenens **punkt 7 og 8** om forslag til forordninger om indførelse af procedurer for forhandlingen og indgåelsen af bilaterale aftaler mellem medlemsstater og tredjelande.

Der er tale om to forslag, som begge går ud på at fastsætte en procedure, hvorved Fællesskabet kan bemyndige medlemsstater til at indgå bilaterale aftaler med tredjelande om henholdsvis retternes kompetence i ægteskabsager mv. og sager om lovvalg i og uden for kontrakt.

Det er nu forventningen, at der inden for kort tid kan indgås en førstebehandlingsaftale med Europa-Parlamentet om forslaget vedrørende kontraktretlige forpligtelser, mens der i forhold til forslaget om aftaler på det familieretlige område forventes opnået politisk enighed om forslaget.

Som anført i samlenotatet er forslagene omfattet af det danske retsforbehold, og Danmark deltager derfor ikke i en eventuel vedtagelse af forslagene.

Fra dansk side har vi imidlertid taget aktiv del i drøftelserne og søgt at sætte vores præg på forslagene.

Og jeg vil gerne fremhæve, at det er lykkedes at få ændret forslaget, så det ikke længere kun angår rene bilaterale aftale mellem to lande. Forslagene angår nu også visse *regionale* aftaler mellem flere lande, herunder nordiske aftaler.

[Misbrug af børn + menneskehandel]

Punkt 10 og 11 om de to forslag til nye rammeafgørelser om bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn og menneskehandel er sat på dagsordenen, fordi formandskabet ønsker at orientere om status for forhandlingerne, inden sagerne overdrages til det kommende svenske formandskab.

Forslagene er langt fra færdigforhandlet, og vi får rig lejlighed til at vende tilbage til dem her i udvalget på et senere tidspunkt.

Jeg vil derfor ikke gå i detaljer med forslagene i dag, men blot tillade mig at henvise til de to grundnotater, som blev oversendt i sidste uge, og som lige nu er i høring.

[Evaluering – Den europæiske arrestordre]

Jeg vil herefter vende mig mod dagsordenens **punkt 13** om evalueringen af, hvordan medlemsstaterne lever op til rammeafgørelsen om den europæiske arrestordre.

Jeg vil ikke gennemgå hele evalueringsrapporten i dag, men blot mere generelt sige, at jeg glæder mig meget over resultatet af evaluering, som klart viser, at den europæiske arrestordre har været med til at styrke samarbejdet mellem medlemsstaterne ganske betragteligt.

Men evalueringen har også vist, at der er plads til forbedringer, og rapporten indeholder derfor en række anbefalinger til, hvordan man kan rette op på forskellige uenssigtmæssigheder ved systemet.

Jeg kan bl.a. nævne spørgsmålet om, hvorvidt der bør være en form for "bagatelgrænse" i forhold til, hvornår en lovovertrædelse konkret kan bære en arrestordre – uanset at lovovertrædelsen som sådan generelt er omfattet af den såkaldte positivliste.

Dette er ikke noget nemt spørgsmål, og der er da heller ikke lagt op til, at vi på rådsmødet skal tage stilling til dette – eller til de andre områder, der peges på i rapporten.

I stedet forventes det, at Rådet vil tilslutte sig, at der nu arbejdes videre med de forskellige anbefalinger – uden at Rådet dermed har lagt sig fast på, om man skal gennemføre ændringsforslag.

Regeringen vil naturligvis ved en senere lejlighed vende tilbage over for udvalget, når og hvis der bliver tale om at ændre på reglerne om den europæiske arrestordre.

[Beskyttelse af fremtrædende personer]

Den sidste sag på dagsordenen, som jeg vil nævne, er **punkt 17** om en ændring af rådsafgørelsen fra 2002 om det europæiske netværk til beskyttelse af fremtrædende personer.

Rådsafgørelsen omhandler i dag ”fremtrædende personer”, hvorved forstås personer, som handler i embeds medfør, og som har krav på beskyttelse efter national ret.

Holland har foreslået, at det ikke længere skal være en betingelse, at personen handler i embeds medfør.

Holland har som begrundelse bl.a. peget på, at man ikke kan udelukke muligheden for overfald på fremtrædende personer, uanset om de handler i embeds medfør eller ej.

Det kan bl.a. dreje sig om fremtrædende kulturpersoner, der ved deres ytringer er særligt udsat for trusler, og som derfor vurderes at have behov for beskyttelse.

Med ændringsforslaget slås det fast, at netværket også kan bruges til at udveksle erfaringer mv. om beskyttelse af sådanne personer.

Fra dansk side er vi parate til at støtte forslaget, der reelt blot har karakter af en formalisering af et allerede eksisterende samarbejde mellem polititjenesterne.

[Siden sidst]

Til sidst vil jeg gerne kort vende tilbage til sagen om udnævnelse af ny **direktør for Europol**, som jeg nævnte forud for rådsmødet i april.

Og det er blot for at orientere udvalget om, at Rådet på mødet i april enedes om at udpege britten Robert Wainwright som ny direktør for Europol.

Robert Wainwright overtog derfor posten som direktør den 16. april. Fra dansk side ser vi frem til et godt og tæt samarbejde med den nye direktør.

Tak.